

Adresa: Strada Gl. Candiano Popescu, nr. 6, sector 4, București

Telefon 021-335.11.76

FAX
Total pagini – 4 –

Nr. T - 300 din 28. IUN. 2019

Destinatar:	Nr. FAX	Pentru acțiune	Pentru informare
Consiliul Județean Harghita	0266/20.77.03		X
Expeditor: Oficiul Național pentru Cultul Eroilor	021/335.11.85		
Subiect: Răspuns solicitare			

Informații CONFIDENȚIALE, destinate numai persoanei menționate mai sus. Dacă cititorul acestui mesaj nu este persoana căreia îi este destinat sau angajatul care răspunde de transmiterea mesajului către destinatar, nu uitați că răspândirea, distribuția sau copierea acestui mesaj este interzisă. În cazul în care primiți acest mesaj din greșală, vă rugăm să ne anunțați imediat prin telefon și să ne înțapoițați imediat mesajul original la adresa de mai sus, prin poștă.

CONFIDENTIAL information intended only for use of the addressee(s) mentioned above. If the reader of this message is not the intended recipient or the employee or agent responsible for delivering the message to the intended recipient(s), please note that any dissemination, distribution or copying of this communication is strictly prohibited. Anyone who receives this communication in error should notify us immediately by telephone and return the original message to us at the above address by Mail.

CONȚINUT:

CONSILIUL JUD. HARGHITA

INTRARE

nr.

11443/2

zila

01 iunie

07

anul

2019

La e-mailul din data de 27 iunie 2019, înregistrat cu nr. CE 2251/27.06.2019, vă comunicăm că a fost formulat răspunsul la solicitările dumneavoastră anterioare (înregistrate cu nr. 9.866/2019, 11.399/2019 și 11.433/2019) și transmis pe adresa Consiliului Județean Harghita.

Totodată, pentru mai multă operativitate, vă retransmitem anexat, răspunsul la aceste solicitări.

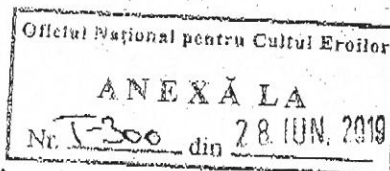
Anexă: 1 document, 3 file, neclasificat.

Cu stimă,
DIRECTORUL OFICIULUI NAȚIONAL PENTRU CULTUL EROILOR

Colonel

Întocmit
p.c.c. Norica ȘTEFAN
tel. 021/335.11.76

Departamentul pentru politica de apărare,
planificare și relații internaționale

Nr. CE - 2256
din 27 JUN. 2019

PREȘEDINTELUI CONSILIULUI JUDEȚEAN HARGHITA

- Domnul Csaba BORBOLY -

La solicitările Dumneavoastră nr. 9866/08.05.2019, 11399/21.05.2019 și 11443/21.05.2019, adresate Ministerului Apărării Naționale și remise, spre analiză, Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, vă comunicăm următoarele:

Cinstirea memoriei eroilor care și-au jertfit viața în timpul unor conflicte armate, respectarea mormintelor acestora indiferent de naționalitate și religie, protejarea locurilor de înhumare, conservarea și restaurarea operelor comemorative de război sunt obligații ale fiecărui stat, care decurg din principiile și normele dreptului internațional umanitar, din acordurile interguvernamentale incidente domeniului, precum și din legislația națională în vigoare.

La sfârșitul Primului Război Mondial, cultul eroilor a devenit o datorie morală a statului român, o responsabilitate pe care România și-a asumat-o și prin semnarea Tratatelor de la Versailles (secțiunea a II-a, articolele 225 și 226) și St. Germaine en Laye, care prevedeau, printre altele, obligativitatea întreținerii mormintelor ostașilor îngropați pe teritoriile statelor foste beligerante – inclusiv mormintele prizonierilor și internaților civili morți în captivitate – precum și a operelor comemorative de război dedicate acestora.

Un prim pas în acest sens a fost făcut în prima jumătate a anului 1919, de către Ministerul de Război, ale cărui demersuri au condus la strângerea și reînhumarea creștinească a tuturor acelor oseminte de militari de pe cuprinsul țării, care rămăseseră neînhumate pe câmpul de luptă. Ulterior, prin Decretul regal nr. 4106 din 12.09.1919, s-a înființat Societatea „Mormintelor Eroilor Căzuți în Război”, având scopul de a identifica, centraliza și amenaja pe teritoriul României, mormintele tuturor ostașilor români sau străini, „căzuți în timpul și din cauza războiului”, precum și a tuturor celor care „au căzut, îndeplinind un serviciu comandat, la oricare din formațiunile armatei”. Potrivit Statutului Societății, „pentru o mai lesnicioasă și mai bună îngrijire și păstrare, mormintele vor fi grupate în cimitire de onoare, osuarii, mausolee, cripte etc”.

În prezent, în România, regimul juridic al mormintelor și operelor comemorative de război românești și străine este reglementat prin prevederile Legii nr. 379/2003 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, prin Hotărârea Guvernului nr. 635/2004 pentru aprobarea regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Național pentru Cultul Eroilor a fost înființat Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, organul de specialitate al administrației publice centrale, aflat în subordinea Ministerului Apărării Naționale, care gestionează, la nivel național, domeniul mormintelor și operelor comemorative de război.

În conformitate cu prevederile art. 8 alin. (4) coroborate cu cele ale art. 37, lit. a) din Legea nr. 379/2003, consiliile locale ale comunelor și orașelor au obligația de a ține evidența detaliată a mormintelor și operelor comemorative de război situate pe raza lor teritorială și de a asigura protejarea, precum și punerea în valoare a acestora, prevăzându-și în bugete fondurile necesare în acest scop.

NECLASIFICAT

De asemenea, conform art. 22 lit. b) din actul normativ menționat, finanțarea activităților de înființare și protejare a mormintelor și operelor comemorative de război românești dispuse pe teritoriul național și care aparțin domeniului public sau privat al statului, se face din bugetele instituțiilor publice în a căror administrare se află, iar pentru cele care aparțin domeniului public sau privat al unităților administrativ-teritoriale, din bugetele acestora.

Potrivit prevederilor art. 14 alin. (1), art. 15 și art. 16 din *Legea nr. 379/2003*, modificarea suprafețelor pe care sunt amplasate, strămutarea, reamenajarea mormintelor de război străine sau orice intervenție asupra operelor comemorative de război străine aflate pe teritoriul României se face cu avizul Oficiului Național pentru Cultul Eroilor și cu respectarea legislației în domeniul autorizării construcțiilor.

Cimitirul Eroilor de la Valea Uzului a luat ființă, în perioada 1926-1927, urmare a unei ample activități de centralizare a osemintelor eroilor descoperite pe Valea Uzului, efectuate de Societatea „Cultul Eroilor” (Anexa nr. 1).

Deși statisticile privind cimitirul eroilor de la Valea Uzului nu sunt fără echivoc, caracterul multinațional al cimitirului este evident, în cadrul acestuia fiind centralizați eroi de mai multe naționalități. Potrivit unei statistici din 18 ianuarie 1928 (Anexa nr. 2), lângă mormintele celor 350 de morți de război din 1917, Societatea a centralizat osemintele a 847 morți de război, dintre care: 170 identificați nominal (unguri - 108, germani - 43, români - 8, ruși - 4, sârbi - 3, italieni - 2 și austrieci - 2), 435 neidentificați nominal (unguri - 336, germani - 78, ruși - 18 și români - 3 (Anexa nr. 3) și 242 necunoscuți.

După cum se poate observa, comparând datele din Anexa nr. 2 cu cele din Anexa nr. 3, nu au fost consemnate decât numele a 167 militari (în Anexa nr. 3 apar completate nume până la nr. crt. 166, întrucât la nr. crt. 14 există și nr. 14 bis).

În total, în Cimitirul de onoare din satul Valea Uzului au fost centralizate osemintele a 1.197 morți de război (350 în anul 1917 și 847 în perioada 1926-1927).

Potrivit unui Buletin informativ, întocmit de Legiunea de Jandarmi Ciuc, în anul 1934, în Cimitirul eroilor de la Valea Uzului existau 1254 de cruci din lemn și patru din piatră, iar pe cruci existau înscrisurile următoare: „un erou român sau un erou german, un erou ungur” etc (Anexa nr. 4).

În al Doilea Război Mondial, conform „Fișei de evidență a cimitirului” din anul 1988, în acest cimitir au mai fost înhumați 108 militari germani, care au murit în luptele din zonă (Anexa nr. 5), ajungându-se la un total de 1.306 morți de război. Însă, după documentele întocmite de Crucea Roșie Română și datate la nivelul anilor '70, în anul 1944 în Cimitirul eroilor de la Valea Uzului au fost înhumați 40 de militari germani, din care 27 identificați nominal și 13 neidentificați nominal (Anexa nr. 6).

În ceea ce privește numărul militarilor români înhumați în acest cimitir, față de situația statistică din anul 1928 (când sunt menționați în evidență 11 eroi români, dintre care 8 identificați nominal și 3 neidentificați nominal), „Fișa de evidență a cimitirului” din anul 1988, (care nu menționează nicio sursă documentară), face trimitere la 148 de morți de război români (și nu 149 cum rezultă din însumarea morților de război din anexele nr. 7 și nr. 8); în contextul în care cei care au întocmit fișa din 1988 au însumat morții de război români identificați nominal de la Valea Uzului (19) - Anexa nr. 7, cu morți de război români identificați nominal la Poiana Uzului (130) - Anexa nr. 8, un alt loc de înhumare din Primul Război Mondial, desființat în perioada interbelică, osemintele fiind centralizate în Cimitirul eroilor din orașul Comănești, jud. Bacău (Anexa nr. 9).

În ceea ce privește starea actuală a Cimitirului eroilor de la Valea Uzului (Anexa nr. 10), în urma constatărilor efectuate la fața locului, de reprezentanții Oficiului Național pentru Cultul Eroilor (ONCE), au rezultat următoarele:

• Primăria comunei Sănmartin, jud. Harghita, a realizat lucrări de renovare a cimitirului, fără respectarea planurilor inițiale ale necropolei din 1927, amplasând trei monumente comemorative ungare, panouri informative, plăci comemorative și aproximativ 600 de însemne de căpătâi (cruci creștine cu însemne naționale ungare) atât pe suprafețele de teren în care, potrivit schițelor identificate în documentele de arhivă, sunt înmormântați morți de război ungari, cât și pe cele pe care figurează morți de război de alte naționalități (români, austrieci, germani, ruși, italieni și sârbi), astfel încât

NECLASIFICAT

elementele de identificare ale celorlalte naționalități, altele decât cea ungară, nu se mai regăsesc în cimitir.

• Lucrările de restaurare menționate anterior au fost făcute de autoritatea locală din Sânmartin fără respectarea cadrului juridic aplicabil, fără avizul ONCE și fără a ține cont de normele dreptului internațional umanitar. Lucrările au fost finanțate, așa cum reiese din adresa cu nr. 3b-17/113/02.05.2019 remisă de Grupul Parlamentar UDMR de la Camera Deputaților către Ministerul Apărării Naționale (Anexa nr. 11), din resurse proprii ale Primăriei Sânmartin, contribuții ale unor persoane fizice, dar și din **donății ale Ministerului Apărării din Ungaria**, fără înștiințarea și consultarea părții române, contrar reglementărilor dreptului internațional umanitar, și prevederilor acordului româno-ungar în domeniu.

• Începând cu anul 2018, Primăria orașului Dărmănești, jud. Bacău, a executat, în cadrul Proiectului *Reabilitarea Cimitirului Eroilor situat în Valea Uzului, la limita cu jud. Harghita*, aprobat de Comitetul interministerial, și cofinanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale cu suma de 65.000 lei, lucrări prin care au fost amplasate, în latura dreaptă a cimitirului, în care nu existau morminte de război în schițele originale ale necropolei, 50 de însemne de căpătâi (cruci creștine), un monument comemorativ din marmură, dedicat tuturor eroilor înhumați în necropolă, opt catarge având arborate drapelele celor șapte state care au militari înhumați în necropola de război (Austria, Germania, Italia, România, Federația Rusă, Serbia, Ungaria) și al UE, amenajând și o alee de acces la monumentul central.

• Lucrările menționate au fost realizate fără avizul de specialitate al ONCE, așa cum prevăd art.14 alin. (1), art.15 și art. 16 din *Legea nr. 379/2003*.

Aspectele referitoare la stabilirea limitei administrativ-teritoriale între județele Bacău și Harghita nu produc efecte asupra caracterului multinațional al cimitirului de război ori asupra obligațiilor ce decurg din legislația națională specifică domeniului mormintelor de război și din tratatele internaționale la care România este parte.

Ministerul Apărării Naționale a demarat procesul de fundamentare a procedurilor legale pentru preluarea în administrare a acestei necropole de război, după consultarea tuturor părților implicate, în vederea protejării și întreținerii adecvate a mormintelor și operelor comemorative existente în cadrul acestui cimitir internațional.

Această măsură se subscrie demersurilor active întreprinse de statul român în vederea respectării principiilor care guvernează domeniul cultului eroilor la nivel internațional și național – aplicarea convențiilor internaționale și a normelor dreptului internațional umanitar, precum și cinstitirea memoriei eroilor, respectarea demnității umane, nediscriminarea, toleranța, pacea, reconcilierea și înțelegerea între popoare, sens în care trebuie să se manifeste deschidere către un dialog constructiv și conciliant, astfel încât scopul comun să fie comemorarea demnă și obiectivă a tuturor eroilor, indiferent de naționalitate.

Anexele la care se face referire în prezentarea de mai sus pot fi regăsite pe site-ul **Oficiului Național pentru Cultul Eroilor**: <https://once.mapn.ro/pages/view/175>.

SECRETARUL DE STAT PENTRU POLITICA DE APĂRARE,
PLANIFICARE ȘI RELĂȚII PUBLICE

DIRECTORUL OFICIULUI NAȚIONAL
PENTRU CULTUL EROILOR

Colonei

NECLASIFICAT
3 din 3